DE RAADPENSIONARIS
MR. LAURENS PIETER VAN DE SPIEGEL
EN ZIJN KOLONIALE POLITIEK JEGENS DE WEST
EEN BIJDRAGE TOT DE GESCHIEDENIS VAN WEST-INDIË
IN HET LAATST DER 18DE EEUW

DOOR

A. HALLEMA

II

De kolonisten en inzonderheid de planters mochten nog zooveel klagen en protesteeren, verzoeken en requestreeren, de commissie van rapporteurs harerzijds betoogen, dat onmiddellijk hulp aan al de Westindische koloniën diende te worden geboden, zou men deze bezittingen niet ontijdig aan een buitenlandschen vriend of vijand moeten overgeven, er was in het moederland te weinig belangstelling voor deze belangrijke aangelegenheid. Het jaar 1787 was een te bewogen jaar voor de natie, gesplitst in twee uiterst vijandige kampen, van wie de Prinsgezinden naar hulp uit Pruisen en Engeland uitzagen, en de Patriotten hun oog gericht bleven houden op Frankrijk, dan dat men er zich hier te lande veel over bekreunde, wat daar ginds in de West geschiedde. Nu ja, de Bewindhebbers en participanten der W.I.C., zij, die hun verwanten in de West of op de Goudkust van Afrika hadden, de aandeelhouders der tot ondergang gedoemde vennootschap, de gewestelijke regeeringen van Zeeland en Holland, zij hielden aan dat bezit nog wel vast, gispten eenerzijds den inhoud van het allerm minst gunstige rapport van Maart 1787, laakten anderzijds het uitblijven van hulp en geldelijken steun, te verstrekken door de centrale regeering. En nog het meest de verzetsactie der planters, die door de nonchalance en zorgeloosheid jegens de West in het moederland wel het ergst gedupeerd werden en zich steeds meer bedreigd zagen door de gedroste slaven en de steeds vijandiger houding der Boschnegers, die bovendien stiekum werden aangemoedigd van de Fransche kolonie aan de overzijde der Marowijne uit.

Het was dan ook wel een zonderlinge verhouding, welke zich in de koloniale politiek van dit tijdperk afteekende, ten aanzien zoowel van de Oost als van de West. Wat deze laatste betreft, slechts deze singuliere aspecten en uitwijkende lijnen in de teekening. Kapitein Smissaert en zijn helpers hadden voor het ontwerp der verbeterde militaire versterking in 1786 in de kolonie poolshoogte genomen en dienden na hun terugkomst een daartoe strekkend rapport in, waar en hoe met de minste kosten en het meeste effect verbeteringen zouden kunnen worden aangebracht. Geen resultaat, wel veel critiek aan beide zijden, zoowel hier te lande als in de West. Ondertusschen worstelden de Bewindhebbers met zulk een geldschaarschte, dat ze zelfs het allernoodigste aan levensmiddelen, verdedigingsmiddelen, het benoodigde voor binnenlandsch bestuur, justitie, enz. niet meer naar de koloniën konden zenden en dus ook de handel stil lag. De kas liet den bodem zien en werd op het dringendste hulpgeroep niet aangevuld. Er werd maanden- en zelfs jarenlang gedelibereerd over de opheffing van het monopolie en de toekenning van het recht op de vrije vaart aan alle ingezetenen der Republiek, zonder dat er besluiten genomen werden. De strijd ging tenslotte vooral tusschen Holland en Zeeland, dat zich het meest in zijn gewestelijke belangen geschaad achtte. De aanstelling van een soort van commissarissen-politiek, om het „onderonsje” van Heeren Bewindhebbers op te heffen en de zaken van de West meer naar het publieke forum te brengen, was ook al niet voldoende, om de zoo noodzakelijke snelle verbeteringen aan te brengen, want de andere gewesten erkenden dit niet als een forum competens. Toen wilde Zeeland uit eigen middelen helpen, maar zóó, dat alleen Essequibo en Demerary daarmee voor het oogenblik waren gediend, hetgeen evenmin fair play was. Requesten, om hun belangen beter behartigd te zien, door de planters rechtstreeks aan hun Gouverneurs ingediend, toen alle hulp uit het moederland wegbleef, maakten de woede en verbolgenheid van bestuurders als Jan Espinasse, Directeur-Generaal van de kolonie Essequibo en Demerary, en Jan Cornelis Bent, Commandeur der rivier Essequibo, dermate gaande, dat zij den fiscaal gelastten om de voornaamste der requestenschrijvers in boeten te slaan, bij weigering waarvan lijfswang zou worden toegepast.

En uit Suriname werd bij voortduring geklaagd aan de Regeering in patria, dat de W.I.C. jaar in, jaar uit in gebreke bleef om te voldoen aan haar verplichting, om jaarlijks 2500 slaven aan Suriname te leveren. De Hollandsche Patriotten waren steeds

meer afkeerig geworden van den handel in menschen, geheel consequent overeenkomstig hun leer betreffende de rechten van den mensch en burger, gelijkheid van allen voor de wet, vrijheid in politiek, economisch en sociaal opzicht, broederschap tusschen alle menschen, ongeacht natie en ras. De Zeeuwsche Patriotten waren ten dezen meer inconsequent, want onder hen vond men nog de ijverigste voorstanders van den slavenhandel. Ook op dit punt dus antagonisme en eigenlijk ontbrak dat nergens en sloeg daardoor elk gemeenschappelijk streven tot restauratie van de West met lamheid. Dat bleek o.m. ook, toen eerst de Gouverneur-Generaal van Suriname, Mr. Jan Gerhard Wichers, vervolgens de Heeren X en ten slotte de Heeren Hoogmogenden zich achtereenvolgens bij den Franschen Gouverneur van Cayenne en den Franschen koning Lodewijk XVI beklagden over de hulp, die op Fransch gebied werd verstrekt aan de Marrons, wier aantal steeds toenam en die sedert 1772 onder hun gevreesde opperhoofden Bonni en Baron de grootste vijanden der blanken in de kolonie Suriname waren geworden, totdat twintig jaren later Bonni's dorp door de Aucaners werd verwoest en Bonni door de hand van Bambi sneuvelde. Maar in de jaren 1787, '88 en '89 sloten zich telkens gedroste slaven bij de Marrons aan, in 1788 bijv. uit Cottica en Perica meer dan 200, die het jaar daarop de plantage Nieuw-Clarenbeek plunderden, den opzichter vermoordden en den gezagvoerder gevangen namen, terwijl kort daarop de Bonninegers een nederlaag leden op het Stoelmanseiland. Vanuit Cayenne werden zij steeds ruim van geweren en ammunitie voorzien en eerst de tusschenkomst van den Franschen gezant Graaf De Vergennes maakte voor korten tijd een einde aan de Fransche inmenging in deze koloniale aangelegenheid.

Overweegt men het vorenstaande in betrekking tot den algemeenen toestand der Westindische koloniën in en omstreeks 1787, dan geldt ongetwijfeld voor waar, wat een der Patriottische specialiteiten op dit gebied als zijn meening boekstaafde. „Wanneer wij zien,” aldus deze zegsman, „op den Staat en gelegenheid der West-Indische Volksplantingen in dezen tijd en in 't algemeen, dan kunnen wij niet nalaten daaruit op te maaken, dat'er tusschen de Bewindvoerders in dezelve en de Ingezeten en veel en aanhoudende stoffe tot misnoegen en geschil was. Werden 's Lands Hooge Magten daar mede gemoeid, men liet hier niet naa, zo in gesprekken als in geschriften over de oorzaken breed uit te haalen. En, schoon wij geen geloof slaan aan alle Berigten, waarop de wederzijdsche beschuldigingen steunden, mogen wij ons verzekerd hou-

den, dat in die afgeleegene Bezittingen het gedrag veeler Landzaaten den dag schuwde en om verbetering schreeuwde."

Maar evenzeer dat der Patriottische bewindsleden in patria, die er oorzaak van waren, dat de W.I.C. van den eenen dag in den anderen leefde en steeds meer achterop geraakte, totdat de „sterke man" van dezen tijd, Mr. Laurens Pieter van de Spiegel, in het crisisjaar 1787 als Raadpensionaris aan het bewind gekomen, zijn doortastende maatregelen nam en reeds dadelijk meer belangstelling in breedten kring voor de nationale belangen der W.I.C. wist te wekken. De verontrustende berichten uit de koloniën zelf gebruikte hij daarbij als sensatie-middelen, om de heeren regenten uit den dut te wekken en het volk een betere kennis van de koloniale aangelegenheden bij te brengen. De financieele hulp kon echter ook door die opwekking niet meer aan de geheel onttakelde W.I.C. worden geboden, want bij nader inzien bleek elk weldenkend burger, dat het hier goed geld naar kwaad geld toewerpen betekende. De grootste crediteur Holland wist thans het oogeblik aangebroken voor algeheele liquidatie en de zorg der centrale regeering zou slechts zijn om de koloniën voor Nederland te behouden buiten de W.I.C. om.

In verband met deze situatie merkte Dr. A. J. van der Meulen dan ook in zijn „Van de Spiegel-studies" het volgende op: „De Hollandsche regeeringsleden, die zich bij de beraadslagingen over het rapport van 1787 voor de Compagnie hadden geïnteresseerd, waren de een voor, de andere na, zóó overtuigd geworden van het wanbeheer der Bewindhebbers, dat zij inzagen, dat de toestand niet kon blijven gelijk hij was. Van de Spiegel, Hartsinck, Van de Poll, Dedel, G. K. van Hogendorp, zelfs de Bewindhebber ter Kamer van Amsterdam, Bourcourt, en de advocaat der Compagnie De Kempnaer spraken onomwonden de meening uit, dat de Compagnie niet langer kon voortbestaan en dat zij zoo spoedig mogelijk ontbonden moest worden. Afbreken was evenwel gemakkelijker dan opbouwen. Wat moest in de plaats treden van de Compagnie? Ziedaar de moeilijke vraag, die beantwoord moest worden, vóór men in de richting van ontbinding kon sturen."

De laatste beide heeren hadden met Van de Spiegel reeds eerder geconfereerd over hun ideeën te dezer zake: een combinatie van particuliere ondernemers-aandeelhouders in samenwerking met regeeringsvertegenwoordigers uit alle gewesten doch uit Holland en Zeeland de meeste representanten. De zorg voor de financiën, de defensie en de justitie zou de eerste beraadslagingen van die „gemengde commissie", daartoe met belangrijke regeeringssubsidies

werkende, moeten uitmaken en zij zou tot dat doel moeten worden bijgestaan door experts en adviseurs voor financiën, defensie en justitie. Inzonderheid De Kempnaer interesseerde zich krachtens zijn aanleg, studie en beroep voor de laatste materie, want hij wist uit de klaagbrieven der planters en kolonisten, die bij voortduring om een aan behoorlijke eischen voldoende rechtspleging en rechtsbedeeling schreeuwden, door de dossiers van processen zonder einde, tengevolge van de moeilijkheden, om juristen van hieruit naar de koloniën te zenden, aangezien ze in de koloniën zelf witte raven waren, hoeveel hieraan haperde. Bovendien verklaarde de Regeering aldaar zich zeer terecht incompetent, om in zuiver justitieele aangelegenheden een beslissing te nemen, waardoor tal van zaken sleepende werden gehouden, financieele afwikkeling niet kon volgen, zakelijke overwegingen moesten afstuiten op het gebrek aan de meest elementaire toepassing van het burgerlijk, handels- en procesrecht, waarvoor zelfs vaak alle normen ontbraken. Hoe daarop telkens met klem vanuit de West-indische koloniën zelf gewezen werd, bewijst duidelijk de volgende brief uit de reeds eerder aangehaalde „Oost- en West-Indische Post,” welke daarom in dit verband hier even moge volgen. Het is een lange klacht over de gebrekkige en onvoldoende rechtsbedeeling als gevolg van het gemis aan vakbekwame juristen en rechterlijke ambtenaren, het verschil van taal onder de bewoners en de verkeerde zuinigheid in patria, die ook hier de wijsheid bedroog!

„Dan, ik meene, hier door, alleenig eene administratie, en exercitie, van Justitie, meer conform aan de voorschriften, formen en plegtigheden, geordonneerd door den Wetgeever; en welke alle hun but hebben, waar toe dezelve tendereen, en geene willekeurig, of zonder behoorlijke beweegredenen, van tijd tot tijd zijn gestatueerd geworden; hoe zeer veele derzelve, nutteloos, overboodig, jaa zelfs onereus aan min doorzigtige, en min in practijk ervaren, moogen voorkomen, en welke, zelfs al eens, als nutteloos en overboodig toegestaan zijnde, echter dezelve nadeelige gevolgen moeten hebben, voor de pleijtende partijen, in cas van provisie, als of ze niet overboodig waren, wanneer alhier niet alle behoorlijk zijn nagekomen, ten minsten zo lang als de Wetgeever dezelve niet geabrogeerd, en dus, voor nutteloos en overboodig, verklaard zal hebben.

Dit gewigtige point dan, om efficasieuse schikkingen, tot Redres in de administratie der Justitie, te maken, is het, 't welk ik, met allen eerbied gezegd, oordeele, jaa voor mij zelve ten volle overtuigd ben, *dat niet volkoomen, ja zelf, op verre na niet genoegzaam, in 't Vaderland verstaan of begreepen word* ¹⁾; en ik zoude zelv niet vermeeten genoeg

¹⁾ Ik cursiveer hier.

zijn, om dit zo stellig ter neer te stellen; indien ik niet een ijder alhier met mij van het zelve begrip vond; ik spreek van die geenen, aan wien den eene minder, den andere meer, de omstandigheeden, en de personen, in het Vaderland, bekend zijn.

De twee Hoofd-Obstaculen, en welke behooren uit den weg geruimd te worden, ten deezen, zijn, naar mijn begrip. — Eerstelijk, dat men zig niet genoeg voorstelt, of kan voorstellen, *het geringe getal van Ingezeeten, die, zo tot het rechters ampt, als tot suppoosten, van de eerste, tot de allerlaagste Classis, zonder uitzondering, ingeslooten, bekwaam zijn* ¹⁾. — Ten tweede de zuinigheid in het emploij der publicque penningen, die politicque deugd, daar ons Vaderland van alle eeuwen af, en over de gantsche wereld, zo berucht door is, en waar aan zij haare opkomst, aanwasch, Bloey, en stand hoofdzakelijk te danken heeft, en verschuldigd is; dog welke zelve deugd, even gelijk alle andere, wanneer te sterk word gepousseerd, zo niet in ondeugd verandert, ten minsten even na-deelige gevolgen na zich sleept als de grootste ondeugd.

Wat het eerste point aanbelangt, dewijl het zelve in een fait bestaat, zo schijnt het niet wel anders bewezen te kunnen worden, dan door attestatien, verzeekerings, enz. van diverse geloofwaardige lieden: deeze waaren licht te bekomen: dan ik vleije mij, uijt het vertrouwen, 't geen UEd. toonen wel in mij te willen stellen, dat mijne verzeekering alleen genoegzaam voor UEd. zal zijn, en die kan ik UEd. geeven in de allersterkste termen, en er bijvoegen, dat, niet alleen derzelver getal oneindig kleijner is, dan ik mij ooit in EUROPA nog heb kunnen verbeelden; maar zelv veel kleijner dan ik, en diverse mijner vrienden, ons zelv hier voorstelden, voor dat wij, eenigen tijd geleden, eene, formeelc lijst van alle de Planters en voorname Ingezeeten dezer Rivier ²⁾ op Papier gesteld, en daar uijt gezogt hadden zodanigen, als men dan zoude kunnen zeggen, dat dan nog tot Raaden van Justitie konden verkooren worden.

Edog, hoe zeer het in der daad, in een fait bestaat, en dus, in den eersten opslag, niet schijnt andere Preuves van de waarheid van dien, daarvan te kunnen admitteren, dan getuijgenissen van braave eerlijke Lieders, aan wie de Ingezeeten dezer Rivier bekend zijn; Zo denke ik echter, dat het zelf genoegzaam kan consteren aan een ijder in HOLLAND, die maar eenige connectie van correspondentie of Commerce met Inwoonders dezer Rivier heeft, of die zig, bij zodanigen wil adresseeren; dan zal het blijken, dat verre het grootste gedeelte der zelve *vreemdelingen* zijn; het zij *Duijtschers, Engelschen, of Franschen*; zeer weijnig *Hollanders*, en onder die dan nog diverse van dezelve alhier gebooren, en andere, die nog alhier, nog voor hunne overkomst herwaards, ooit geleegenheid gehad hebben, zig in 't minste te oefenen, in, of zelv te informeeren naar de gronden van onze *Hollandsche Rechtsgeleerdheid*; nogte, dat dezelve in hun beroep te vooren nog in 't geen zijl. zig voorstelden, bij hun etablissement alhier, hun eenigszints te stade was gekoomen, of konden denken, dat zoude kunnen komen, en eenige, ja zeer weijnige, zal men dan lichtelijk in Holland zelv kunnen uijtvin-den, dat er overig zijn, welke men dan aldaar bij de minste overden-

¹⁾ Als voren.

²⁾ Essequibo.

king zelfs zal oordeelen, dat tot het rechter-ampt bekwaam zoude kunnen gerekend worden; dog indien men dan eens wat nader, en niet zo oppervlakkig, als men in het algemeen gewoon is, beschouwt de noodzaakelijke vereijchens in, en de duure plichten van een Rechter, *de importantie van de bezittingen, van de geldschietingen, en van de Procedures, daar uijt voortvloeiende, de verwardheid van dezelve en van de stukken daar toe specteerende, noodwendig voortvloeiende uijt het manquement van ordre in zo veele zaken, alhier van den beginne van de existentie deezer Colonie afgerekend, de volstreckte ontstentnisse van kundige Rechtsgeleerde omme advis bij te vraagen, als meede van Praktizijns, die door eene duidelijke, en wel in Ordre gedivigeerde explicatie der questie van weerszijden, de decisie derzelve den Rechter oneijndig gemaklijker maken*; dit alles in behoorlijke aanmerkinge genoomen zijnde, dan koomt het mij voor, dat het meer dan ten vollen moet consteeren, aan ijder oordeel kundig Man in Holland, dat zelfs nog die weijnige, welke men dan anders daar toe bekwaam zoude oordeelen, in geene deelen tot dien last geschikt zijn, en op het allerbeste genoomen daar toe zoude kunnen gebruikt worden; wanneer ten getalle van *twee of drie*, gevoegd wierden bij eene groote Pluraliteit van kundige en ervaren Leeden in zulk eene Rechtbank, die dan door hunne kunde en ervarenheid, zoo in de theorie der Rechten, als in de formen van Praktijk aan veele van de hier voorgem. inconvenienten voor die mindere kundige zoude kunnen suppleeren.

De zelfde zwarigheeden subsisteeren omtrent de Inwoonders van vreemde Natien geboortig, en daar komt nog bij 't gebrek aan genoegzaame kunde, bij verre de meeste in de *Hollandsche Taalen*, en bij veele een voor-oordeel voor de wetten van hun geboorte Land, zo verre als zij daar meer of min van denken geïnstrueerd te zijn; zo dat die Planters en Inwoonders althans nog minder daar toe bekwaam zijn.

En indien men dan daar bij considereert de difficulteit onzer Rechtsgeleerdheid, *in het algemeen steunende op 't Roomsche Recht, in alles daar de Placaaten van de Landen omtrent zwijge*, of daar niet in, door dezelve veranderd is, dienvolgens op een Recht beschreeve in een vreemde Taal, en waar over bijna alle, of ten minsten verre de meeste en voornaamste schrijvers in die vreemde, te weten de Latijnse Taalen geschreeven te hebben; dan zal het te verwonderen zijn, Indien men ooit bij eenig redres tot Leeden in een Raad van Justitie eenige admitteere, dan die of van professie Rechtgeleerde zijn, of zig door Ampten en Bedieningen in 't Vaderland op de Rechten hebben moeten toelleggen, en door Praktijk daar in kundig geworden zijn; ofte ten minsten zo zal het getal van zulken Leeden in eenig Collegie de groote meerderheid moeten uijtmaaken; zal men ooit zodanig Collegie voor een Raad van Justitie kunnen laten passeeren, of het zelve zal moogen of kunnen met zulke Bemanningen vereerd worden, zonder eene volstreckte onwaarheid, en contradictie in de zaak zelve.

Wat het tweede point, of hoofd-obstacul aanbelangt, te weeten de Oeconomie of zuinigheid in publicque uijtgaben, om reedenen van de welke niet zoodanige Hoge Tractementen toegestaan, en gestatueerd kunnen worden, als vereijcht worden, omme Lieden, bekwaam tot het bekleeden van het Rechters-Ampt, en de verdere Charges nodig tot bezorging en oefening van goede en regelmatige Justitie aantemoedi-

en en te doen besluiten; on ten dien eijnde herwaards te koomen, en zich te laten emploijeren, zo zal ik daar remarqueeren, dat de waare Oeconomie, welke alleenig voor eene publicque deugd, en hoofd-deugd, kan en moet geconsidereerd worden, eenvoudig bestaat, eerstelijk in

1. Het besteeden der publicque penningen tot geen meerdere, of hogere sommen, dan volstrekt nodig is ter bescherming van het einde 't geen men zig voorgesteld heeft; ten tweeden,

2. Het niet besteeden van eenige publicque penningen hoe genaamd tot eindens, wier voordeel het zij immmediaat of met vooruitzigt van aanstaande voor het publicqu niet surpasseert of evenaart aan de sommen, welke ter bekoming van de selve vereijst worden.

3. En eindelijk, voor zo verre de sommen der publicque penningen geborneerd mogten zijn, in het besteeden derzelve ter bekominge van de meeste, en voor zo verre dezelve alle te zamen berekend worden, de grootste vooroordeelen die men oordeelt daar voor te kunnen be-
koomen.

Deze principes koomen mij zoo onwrikbaar waar voor, mijne Heeren! dat de ware Oeconomie volstrekt nergens anders in kan bestaan, en dat eene Oeconomie, of zuinigheid van minder penningen te besteeden dan volstrekt noodig is ter bekoming van het verlangde oormerk, niet eens, zelfs een schijnbaare, of, een verkeerde zuinigheid kan genaamd worden; maar in der daad behoort bestempeld te worden met den Naam van nuttelooze verkwisting; gelijk dezelve, in der daad, is.

Dit toegestaan zijnde; dan kooft het mij, en niet mij alleen, maar alle kundige Lieden alhier (onder correctie) voor, dat de zaak dus beslist is: of ten minsten nooit oeconomie kan worden geallegeerd, ter verschooning van halve Redressen, en daar door ongenoegzaam, dewijl als dan valt in de termen van verkwisting, en beeter niets gedaan, en dus er allenig tot beschouwing overblijft." —

(„Oost- en West-Indische Post," Nr. 30, blz. 257-'64; zie ook aldaar extra-nrs. 37-40, 46-50, alsmede de Bijlagen tot den Post van den Neder-Rhijn, XVI Stuk, en den Post van den Neder-Rhijn, dl. X, blz. 369).

In een volgend nummer komt deze schrijver nog eens op deze zaak terug en wijst nu op de voordeelen van uitzending, zoowel van bekwame juristen als van lieden, ervaren in andere wetenschappen, kunsten en ambachten.

„1. De voordeelen, zo wel immediate, als het vooruitzicht van aanstaande, welke uijt een volkome Redres in de Administratie der Justitie zullen voortvloeien;

2. Of de uijtgaaven, nodig ter bekoming van al het noodige, ten dien eijnde, en waar onder in de 1ste plaatze ter bekoming van ervaren Lieden, om herwaards te koomen, tot bekleeding van de diverse Posten, daar toe vereijst, zullen overtreffen de voordeelen daar uijt spruijtende, of niet;

3. En dan eijndelijk de Bornes der Finantien; voor eerts of dezelve toereijkende zijn, tot al het nuttige: en zo neen, de Redressen van welke men de grootere voordeelen kan verwagten in evenredigheid van de uijtgaaven daar toe noodig;

De voordeelen, welke direct, en noodwendig uijt eene goede Reguliere Administratie van Justitie, in eenige Land, en in 't bijzonder in dit gewest, zullen voortvloeijen, zijn veele, en komen een ijder bij de minste overdenking voor oogen; dan de voordeelen welke als een meenigte van groote, en kleine spruijten, daar weeder uijt voortvloeijen, zijn zo oneindig, dat dezelve ontdekt worden, naar maate, dat men langer en nauwkeuriger ze overdenkt; ja naar maate dat den overdenker sterker van harsenen is, langer en nauwkeuriger ze wil, en kan, in zijn verbeelding, nagaan, en voorstellen; jaa ze zijn, durve ik bijna zeggen, meer in getalle, dan de sterkste menschelijke verbeeldingskracht, zig dezelve kan voorstellen; ze zijn zo oneijndig veele, en breijden zig eijndelijk door de gevolgen, zo wijd, en zijd uijt, dat men zig eijndelijk verliest in de overdenking, van alle die dan voor oogen koomen;

Dan mijne Heeren! wat behoefte men zig optehouden, met de overdenking der voordeelen, noodwendig uijt een goede Administratie, zo in 't politicque, als Justitiële voortvloeiende; daar het immers van alle tijden af eene onwrikbare waarheid is geweest, DAT EEN DER EERSTE EN HOOFD GRONDSLAGEN VAN ALLE BURGERLIJKE MAATSCHAPPIJEN IN DE UITOEFENING DER JUSTITIE TUSSCHEN DE LEEDEN VAN DE MAATSCHAPPIJE GELEGEN IS, en zonder dewelke geen Maatschappije kan bestaan; ja een der stilzwijgende, en van weerszijden verbindende Hoofd-Conditiën van ieder Lid met de gantsche Maatschappije is.

Al het geld dan, wat voor handen is, kan en moet in de eerste plaatze, hier toe worden besteed, en indien genoegzaam is, kan, naar mijn oordeel, nooit tot voordeliger eijnde, voor de Colonie besteed worden dan ter bekooming van dit point: en waar toe zal men teegens Buijtenlandsche Vijanden, dienen! wanneer het Lichaam, het Land, 't geen men beveiligt, inwendig zieken kwijnend is, aan een kwaal, die niet anders tot gevolg kan hebben, dan de dood, de Ruïne van het zelve; —

Hier koomt dan nog bij, in het bijzondere geval van deeze Colonie, dat zelv de middelen, ter bekooming van dit point, teffens op zig zelve, nog een ander, een zeer groot voordeel zullen uijtleeven; te weeten, DE UIJTZENDING VAN EENIGE KUNDIGE, EN ERVAARE LIEDEN UIJT EUROPA, kan niet anders tengevolge hebben, dan aanleijding en encouragement, voor meer anderen, om insgelijks herwaarts te koomen; ten minsten men kan zig hier mede, met allen grond van hoopen vleijen; en het gebrek, van blanke, van de eerste Classis tot de laatste toe, en van allerhande handwerken, is thans zo groot, is bij aanhoudentheid, seedert den oorlog zo toegenoomen, dat een ijder daar daaglijks de alleronaangenaamste en nadeelige gevolgen, meer en meer van ondervind, en dat een bedaarde overdenking van de gevolgen daar van, wanneer dit niet spoedig ophoud of veranderd, een allerakeligst vooruijtzicht heeft.

Het is dan, mijn's oordeels, ontwijfelbaar, *dat de goede Administratie in het politicque en Justitiële het eerste Hoofdpunct is, waar aan ten vollen behoort voldaan te worden, eer dat men ooit om uijtgaaven voor eenig ander point kan, of behoort te denken*; zijn alle de penningen, waar van men de dispositie heeft, niet toereijkende tot dat oogmerk, zo kan de Maatschappij niet bestaan, en alle andere onkosten tot defensie van Buitenlandschen aanval zijn vrugteloos.

Oordeelt men de Colonie de onkosten daar toe niet waard, dan is het beeter derzelve te verlaaten, dan te dienen tot een schandvlek voor de Natie bij de Vreemdelingen, en tot een strik, voor, s'Lands Ingezeetenen, die berustende, en vertrouwende op goede Administratien van Justitie, en te regte de bezorging daar van considereerende, als het eerste, en hoofdpoinct van plicht der Natie, hunne gelden, en belangens daar in plaatsen, en vertrouwen op vrijwillige, bondige, naar rechten verbindende contracten van koop, verkoop, Hypotheecqen, willige condemnatieën, en alle andere soortgelijke: Dog alle dewelke zij bij den uitslag bevinden, dat niets beduiden, en voor hun van geen de minste effect, of voordeel zijn, door manquement van goede Administratie van Justitie, meerendeels, zo niet altijd spruitende uit onkunde van de krachten, en effecten van zoodanige geregelijke verbonden, en contracten, in die geenen, aan wie de uitvoering der Wetten is toevertrouwt; 't geen des te harder en ongelukkiger voor de lijdende partijen is, hoe dit gebrek gemaklijker te verhelpen is. —

Het laatste, dat dan te beschouwen staat, zal zijn, de grootte, de staat der finantien, of die zal kunnen voldoen, en zo verre strekken als nodig zal zijn, tot bekoming van dit poinct, met dit eenig overig noemenswaardig poinct van uitgave, te weeten, de Bescherming. —

Dit is na mijn oordeel een uitgemaakte zaak, en waar omtrent zig niet de geringste zwaarigheid opdoet, wanneer men, met een oneindig aantal kundige Lieden, het voor onwrikbaar waar oordeelt, en vaststelt, dat die geene, die de grootste voordeelen trekt, ook, volgens alle regelen van billijkheid, het meeste moet contribueeren, tot maintien van dat geene, waar uit die voordeelen voortvloeijen; en dat dienvolgens, tot bekoming en maintien van goede Administratie van Justitie, in deeze Colonie, de W. I. Compagnie, en de Planters, Eygenaars en Ingezeetenen alhier, niet, dan een zeer gering aandeel, geëvenreedigd naar de voordeelen, die daar van genieten, en van hunne relative bezittingen, en Rijkdommen, eeven gelijk alle s'Lands Ingezeetenen in het Vaderland moeten toebrengen. —

En dewijl ik ter betoog van dit poinct mij niet in zulke sterke, beknopte, en klare stijl kan uitdrukken, als een mijner Vrienden dit gedaan heeft, zo permitteere mij, Wel Ed. te rug te wijzen tot zijn Edele geschrift op dat sujet, het geen ik de eer zal hebben hier bij te voegen."

„Oost- en West-Indische Post," Nr. 31, blz. 268—'72).